

interview

Vleugelslag, Marieke Luiten;
uitg. Mozaïek, Zoetermeer, 2014; ISBN 978 90 239 9459 6; 252 blz.; € 18,50.

Kleuren van Congo

tekst Marie Verheij
beeld Karakteristiek Fotografie,
Jonneke Oskam

Twee jaar lang woonde ze in Goma, waar haar man Andreas werkte voor de hulporganisatie ZOA. Op grond van haar ervaringen en minutieus veldonderzoek schreef Marieke Luiten-van Meijeren de roman "Vleugelslag". Een ode aan de vrouwen van de Democratische Republiek Congo.

Op de tafel in de Apeldoornse tussenwoning ligt het debuut. Op de cover staat een jonge vrouw, gebogen hoofd, een rode bloem in het gevlochten haar. De schrijfster schenkt thee, serveert koekjes en schuift stapels informatie over DR Congo (niet te verwarren met Congo-Brazzaville) opzij. Dat is voor straks. Kinderwagen, hometrainer, piano en een mozaïek van de Alfa en de Omega

vormen het decor. Marieke Luiten-van Meijeren (1983) en haar man Andreas zijn zo'n acht maanden terug en sinds een halfjaar de kersverse ouders van Samuël.

Je debuut gaat niet speciaal over vrouwen en geweld, waar we juist aan denken in relatie tot Congo. Waar dan wel over?

„Ik wil heel Congo in beelden en kleuren vangen, niet alleen de armoede en onderontwikkeling, het seksuele geweld en de corruptie. Naast het stereotiepe beeld van "de mislukte staat" en de uitzichtloosheid is er het leven van alledag met alles wat daarbij hoort, zoals de houten of golfplaten huisjes, de winkeltjes, de bromfietsen waarop je over lavakeien stuitert, de humor en gastvrijheid van mensen, hun zingen, hun dansen en hun enorme geloofsvertrouwen in tijden van vreugde en nood.”

Toch gaat deze roman over Sara en Espérance, vooral over vrouwen dus.

„Mijn hoofdthema is het verhaal achter het geweld; het geheim dat veel Congolese meisjes en vrouwen met zich meemaken. Rebel-

lengroepen bevechten elkaar. Ze verkrachten vrouwen zo gruwelijk met de bedoeling dat ze geen kinderen meer kunnen baren: een wreed oorlogswapen. Deze vrouwen durven dit nooit aan hun man of ouders te vertellen, bang om verstoten te worden.”

Hoe bouwde je een relatie met deze vrouwen op?

„Ik sprak met hen af op een vaste plek. Ik informeerde naar hun kinderen en vroeg naar hun dromen. In gesprekken die

ziekenhuizen gekomen waar je als expat normaal niet komt. Ik maakte gedetailleerde verslagen van de interviews, die de basis vormen van mijn roman.”

Wie is de Congolese man?

„Het is niet zo dat er geen goede Congolese huwelijken bestaan. Iemand als ZOA-guard Charles is integer, een goede echtgenoot en vader. Ook de Congolese mannen zijn gevangenen van een cultuur waarin maagdelijkheid vooropstaat. Zo houdt Claude in

beschouwd en daar zie ik voorlopig geen verandering in komen.”

Eenzaamheid

Aan het einde van het gesprek haalt Marieke Luiten de lijst tevoorschijn die haar emotioneert. Onder elkaar staan de namen van vrouwen, hun geboorteplaats, hun leeftijd (van 6 tot 70) en wat er met hen is gebeurd. "Violée au champs" (verkracht in het veld) of: "cas de fistile" (een vrouw met fistels). Bij fistels is de huid in de schaamstreek zo verword dat urine en ontlasting door openingen naar buiten komen. Rebellen mishandelden vrouwen na een verkrachting vaak op brute seksuele wijze.

„De vrouw van 55 kan ik niet vergeten. Ze trok haar gele jurk op en liet me haar rug, borsten en benen zien. Het was weerzinwekkend. Overal zag ik ruwe, grote littekens van messteken. Ze was ontvoerd als seksslavin en had twee weken militairen moeten bedienen. Omdat ze onwillig was, sneden de mannen haar met machetes. Het leven had voor haar geen zin meer. Ik draag haar beeld nog steeds mee en denk aan de tweeling die uit deze

Debuut over liefde, offerbereidheid en culturele druk in oorlogstijd

erop volgden vertelden ze over hun ontrouwe echtgenoten en hun seksuele verlangens, over een abortus waar niemand van afwist, over hun voor- en buitenechtelijke kinderen en over wat ze in de oorlog hadden meegemaakt. Door hen ben ik in

mijn boek oprecht veel van Sara, maar kan hij niet met haar trouwen omdat hij zijn ooms moet gehoorzamen. Seksueel geweld treft ook mannen en jongens, al is het taboe te groot om erover te praten. Vrouwen worden in Congo als tweederangsburgers

